

Uchwała
Nr 21/267/20/VI
Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 19 maja 2020 r.

w sprawie przedstawienia Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
Informacji z zakresu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w województwie warmińsko-
mazurskim w roku 2019.

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512 póź.zm.) oraz art. 35 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się *Informację z zakresu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w województwie warmińsko-mazurskim w roku 2019* stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały.
2. Postanawia się przekazać *Informację*, o której mowa w ust. 1, Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Dyrektorowi Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu
Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Gustaw Marek Brzezina

Informacja
z zakresu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami
w województwie warmińsko-mazurskim
w roku 2019

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2019 roku podejmował działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w oparciu o „*Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2016-2020*”, przyjęty Uchwałą Nr 70/876/15/V Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 grudnia 2015 r. Zadania realizowano zgodnie z przyjętym harmonogramem stanowiącym załącznik do ww. dokumentu.

Koordynatorem realizacji *Programu* jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr 14/46/17/V z dnia 28 lutego 2017 r., powołano Zespół Monitorujący do monitoringu i ewaluacji „*Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2016-2020*”, w celu monitorowania ww. programu.

Informację opracowano na podstawie materiałów przygotowanych przez jednostki organizacyjne Samorządu Województwa wdrażające poszczególne cele *Programu* oraz organizacje pozarządowe współpracujące przy jego realizacji.

Cel strategiczny *Programu* to: „*Osoby z niepełnosprawnościami w pełni, na równi z innymi obywatelami, korzystają z przysługujących im praw i uczestniczą w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym*”.

W roku 2019 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w oparciu o określone priorytety:

1. Profilaktyka i ograniczanie skutków niepełnosprawności.
2. Aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami.
3. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Zadania zrealizowane w 2019 roku w ramach „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2016-2020”.

Priorytet I: Profilaktyka i ograniczanie skutków niepełnosprawności

Cel ogólny: Ułatwianie dostępu do usług w zakresie zapobiegania niepełnosprawności oraz ograniczania jej skutków

Profilaktyka ma kluczowe znaczenie w zapobieganiu niepełnosprawności oraz ograniczaniu i łagodzeniu jej skutków. Wpływa nie tylko, na jakość i komfort życia jednostki, ale także na całą populację, niosąc pozytywne efekty związane z ograniczaniem niepełnosprawności oraz utrwalaniem pozytywnych wzorców zachowań społecznych. Jednak wymaga to podejmowania szybkich i skutecznych działań zapobiegawczych wszystkich podmiotów i społeczności. Zapobieganie niepełnosprawności i zmniejszanie jej skutków jest znacznie tańsze i łatwiejsze niż konieczność finansowania leczenia, zapewnienia późniejszej opieki nad osobami z niepełnosprawnościami i podejmowania działań zmierzających do ich integracji ze społeczeństwem.

Działania w tym zakresie realizowane były w głównej mierze przez Departament Zdrowia, a także Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Departament Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz jednostki organizacyjne Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w tym m.in. Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego – Regionalne Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Olsztynie, WORD w Elblągu, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Olsztynie a także Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie.

1. Realizując zadania z zakresu zapobiegania niepełnosprawności i ograniczania jej skutków, w tym propagowanie zdrowego stylu życia, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2019 dofinansował 2 zadania organizacjom pozarządowym z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, na łączną kwotę ponad 67 tys. zł.

Tabela nr 1. Zadania z zakresu zapobiegania niepełnosprawności i ograniczania jej skutków dofinansowane w 2019 r.

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot realizujący zadanie	Liczba beneficjentów ostatecznych*	
			ogółem	w tym osób z niepełnosprawnościami
1.	„Wielopoziomowy trening fizyczny seniorów na pływalni”	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Giżycku ul. Mickiewicza 33 11-500 Giżycko	220	100
2.	„Program adaptowanej aktywności fizycznej dla kobiet 50+ po leczeniu nowotworu piersi”	Fundacja Centrum Zdrowia i Sportu przy OSW im. Józefa Rusieckiego w Olsztynie ul. Bydgoska 33	15	15
Razem			235	115

Łącznie w zrealizowanych przez Departament Zdrowia projektach uczestniczyło ponad 200 beneficjentów, w tym 115 osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto, Departament Zdrowia zorganizował dwie imprezy mające na celu promowanie zdrowia i ograniczanie skutków niepełnosprawności, współorganizowane przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przy współpracy z Warmińsko-Mazurskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ, w tym proponujące zdrowy styl życia:

1) „Lepiej zapobiegać niż leczyć” - dwa spotkania dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego nt. profilaktyki chorób nowotworowych, odytoniowych, układu krążenia i innych. Uczestnikom umożliwiono założenie konta ZIP - Zintegrowanego Informatora Pacjenta oraz przeszkolono jak z niego korzystać.

2) Dwudniową akcją pn. „Europejski Dzień Walki z Rakiem Piersi”. W ramach akcji podstawiono mammobus, w którym pracownicy urzędu – panie w wieku 50-69 lat mogły bezpłatnie, bez skierowania wykonać profilaktyczne badanie mammograficzne.

Łącznie w ww. spotkaniach uczestniczyło 350 osób.

W 2019 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w zakresie profilaktycznych programów zdrowotnych przeprowadził nabór wniosków i dofinansował, ze środków EFS, w ramach RPO WiM 2014-2020, projekty na łączną kwotę ponad 1 400 tys. zł. Wsparciem w ww. projektach objęto 5 359 osób.

Tabela nr 2. Projekty realizowane w 2019 roku w zakresie profilaktycznych programów zdrowotnych.

L.p.	Typ projektu	Grupa docelowa	Liczba uczestników ogółem
1.	Opracowanie i/lub wdrożenie programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej	- aktywni zawodowo mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego (ze szczególnym uwzględnieniem osób powyżej 50 roku życia). Grupę docelową w projekcie stanowią: - w zakresie edukacji prozdrowotnej, osoby w wieku aktywności zawodowej, tj. kobiety w wieku 18-59 lat oraz mężczyźni w wieku 18-64 lat, - w zakresie badań diagnostycznych tj. kobiety w wieku 50-59 lat oraz mężczyźni w wieku 50-64 lat. Liczba osób objętych wsparciem ogółem (przez cały okres realizacji) tj. : 5 060 osób w zakresie działań informacyjnych ; 1 100 osób w zakresie działań profilaktycznych.	5060
2.	Opracowywanie i wdrożenie programów zapobiegania rozwojowi próchnicy w zakresie komplementarnym do interwencji krajowej.	1. w ramach działań profilaktycznych: - dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym w wieku - 0-17 lat z terenu województwa warmińsko-mazurskiego; 2. w ramach części edukacyjnej: - dzieci w wieku 3-6 lat i rodziców dzieci w wieku 0-6 lat; - dzieci i rodzice dzieci w wieku 7-12 lat; - dzieci i rodzice dzieci w wieku 13-17 lat; • grono pedagogiczne dzieci w wieku 0-17 lat z województwa warmińsko - mazurskiego. Liczba osób objętych wsparciem ogółem (przez cały okres realizacji) tj. : 299 osób w zakresie działań informacyjnych ; 100 osób w zakresie działań profilaktycznych.	299

Ponadto, w ramach programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanych w ramach RPO WiM 2014-2020, realizowano Regionalny Program Zdrowotny dotyczący zapobiegania niepełnosprawności:

- Program Polityki Zdrowotnej dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego w wieku aktywności zawodowej na lata 2017-2021 w zakresie rehabilitacji kręgosłupa oraz narządów ruchu.

W ramach zapobiegania i ograniczania jej skutków zorganizowano Seminarium poświęcone problemowi zagrożenia używania dopalaczy w województwie warmińsko-mazurskim, dla 20 osób zaangażowanych w zwalczanie narkomanii.

2. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonuje 8 klubów i stowarzyszeń sportowych, zrzeszonych w Warmińsko-Mazurskiej Federacji Sportu Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie, działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami (wg stanu na 31.12.2019 r.), które zrzeszają łącznie 577 niepełnosprawnych członków. Ich siedziby znajdują się w Olsztynie, Iławie, Elblągu, Bartoszycach, Ornecie i Giżycku. Dodatkowo, w województwie funkcjonują kluby i fundacje oraz inne stowarzyszenia niezrzeszone, działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Czterem klubom sportowym zrzeszonym w W-MFSON a także Akademickiemu Klubowi Sportowemu przy Olsztyńskiej Szkole Wyższej im. J. Rusieckiego w Olsztynie oraz Szkolnemu Klubowi Sportowemu Niesłyszących „Olimpijczyk” w Olecku, udzielono dotacji, na łączną kwotę 85 tys. zł, na szkolenia sportowe 206 zawodników – reprezentantów województwa i ich udział w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych, w dyscyplinach paraolimpijskich oraz igrzyskach głuchych.

Mając na uwadze wartości sportu oraz korzyści wynikające z jego uprawiania przez osoby z niepełnosprawnościami, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2019 udzielił dotacji Warmińsko-Mazurskiej Federacji Sportu Osób Niepełnosprawnych na dofinansowanie organizacji 29 masowych imprez sportowych o zasięgu wojewódzkim.

Ponadto w ramach otwartego konkursu ofert na organizację masowych imprez i zawodów sportowych o zasięgu wojewódzkim na łączną kwotę 15 000,00 zł wsparcie otrzymało Olsztyńskie Stowarzyszenie Głuchych oraz Olimpiady Specjalne Polska Oddział Regionalny Warmińsko-Mazurskie.

Udzielono także dotacji na organizację 4 imprez sportowych o zasięgu wojewódzkim i krajowym, organizowane przez Mazurską Szkołę Żeglarstwa w Giżycku, Lidzbarskie Stowarzyszenie „Aktywni w Niepełnosprawności” w Rogożu, Integracyjny Klub Sportowy „Atak” w Elblągu, Olimpiady Specjalne Polska Oddział Regionalny Warmińsko-Mazurskie. Szczegółowy wykaz ww. imprez przedstawiono w Tabeli nr 3.

Tabela nr 3. Imprezy o charakterze sportowym, rekreacyjnym i rekreacyjno-sportowym dofinansowane przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2019 r., o zasięgu wojewódzkim i krajowym.

Lp.	Nazwa dofinansowanego zadania	Nazwa podmiotu realizującego zadanie	Liczba beneficjentów ostatecznych	
			ogółem	w tym osób z niepełnosprawnością
1.	Wojewódzki Integracyjny Turniej w Brydżu Sportowym Łaj	Warmińsko-Mazurska Federacja Sportu Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie	36	18
2.	III Warmińsko-Mazurski Mityng w Łyżwiarstwie Szybkim Elbląg		30	24
3.	IV Regionalny Warmińsko-Mazurski Turniej w Judo Elbląg		42	26
4.	Warmińsko-Mazurski Turniej w piłce siatkowej Zunifikowanej Elbląg		38	25
5.	Wojewódzkie Zawody rekreacyjno-sportowe w siatkówkę i boccie Elbląg		60	48
6.	Wojewódzki Integracyjny Turniej w siatkówce plażowej Piastów		60	40

7.	Wojewódzkie Zawody o Puchar Prezesa w kęglarstwie klasycznym Puck		47	35
8.	Wojewódzkie Zawody o Puchar Prezesa w strzelectwie laserowym Iława/Władysławowo		46	36
9.	Wojewódzkie Integracyjne Zawody Strzeleckie z broni pneumatycznej i kulkowej Olsztyn		70	50
10.	Wojewódzkie zawody o Puchar Prezesa w strzelectwie pneumatycznym Puck		47	35
11.	IV Wojewódzkie Zawody sportowo-rekreacyjne osób niepełnosprawnych Bartoszyce		80	42
12.	Wojewódzki Turniej szachowo-warcabowy o Puchar Mazur Ryn		42	30
13.	Wojewódzki Turniej bowlingowy Elbląg		32	28
14.	Wojewódzki Turniej brydża sportowego Elbląg		24	16
15.	Wojewódzki Turniej szachowo-warcabowy im. L. Hutnera Krynica Morska		40	27
16.	Wojewódzki Turniej w strzelaniu z broni laserowej Krynica Morska		30	12
17.	Wojewódzki Turniej warcabowy i szachowy Elbląg		50	35
18.	Wojewódzkie Zawody w bowlingu Giżycko		34	26
19.	Wojewódzkie Zawody w showdown Giżycko		24	17
20.	Wojewódzki Turniej w warcabach 100-polowych Giżycko		38	30
21.	Wojewódzki Bieg Uliczny w Gołdapi		250	7
22.	Wojewódzki Bieg Filipesa Pastęk		200	10
23.	Bieg uliczny Biskupie		300	17
24.	Bieg uliczny Kurzętnik		180	9
25.	Wojewódzkie Zawody Strzeleckie Osób Niepełnosprawnych z broni pneumatycznej o Puchar Warmii i Mazur Łąjs		36	22
26.	Wojewódzki Turniej Osób Niepełnosprawnych w siatkówce na siedząco Elbląg		76	50
27.	Wojewódzki Puchar Warmii i Mazur w strzelectwie pneumatycznym Łąjs		36	23
28.	Wojewódzkie Integracyjne Zawody strzeleckie z broni pneumatycznej i kulkowej Olsztyn		32	28
29.	Wojewódzka Spartakiada Osób Niepełnosprawnych Elbląg/Lidzbark Warmiński/Olsztyn		120	76
30.	„VI Żeglarskie Mistrzostwa Polski Seniorów 60+”	Mazurska Szkoła Żeglarstwa w Giżycku	108	35

31.	„Turniej tańca nowoczesnego osób niepełnosprawnych”	Lidzbarskie Stowarzyszenie „Aktywni w Niepełnosprawności w Rogożu	62	62
32.	„Wojewódzki Turniej w siatkówkę dla dzieci Kinder +Sport, Promocyjno-Integracyjny turniej siatkówki plażowej”	Integracyjny Klub Sportowy „Atak” Elbląg	200	200
33.	„Bawmy się – Mikołajki na sportowo”	Olimpiady Specjalne Polska Oddział Regionalny Warmińsko-Mazurskie	100	100
Razem			2 570	1 239

Łączna kwota dofinansowania w/w imprez sportowych wyniosła 86 tys. zł., w których wzięło udział 1239 niepełnosprawnych mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. Zorganizowane turnieje, spartakiady i zawody umożliwiły, zarówno niepełnosprawnym jak i pozostałym uczestnikom, aktywne spędzenie wolnego czasu, ich aktywizację społeczną oraz możliwość sportowej rywalizacji bez względu na poziom potencjału sprawnościowego.

Ponadto, stanowiły ważny impuls w mobilizowaniu osób zmagających się z niepełnosprawnością do uprawiania czynnego sportu, a przez to, do prowadzenia przez te osoby zdrowszego stylu życia.

Wsparciem objęto również niepełnosprawnych sportowców. Siedemnastu z nich otrzymało w 2019 r. stypendia sportowe za osiągnięcie wysokich wyników sportowych, na łączną kwotę 83 800 zł, które umożliwiły zawodnikom utrzymanie prezentowanego poziomu wyników sportowych.

Ponadto, Samorząd Województwa przyznał nagrodę pieniężną dla czterech osób z niepełnosprawnością w wysokości 12 tys. zł.

Całkowita kwota wsparcia przekazana przez Samorząd Województwa na sport dla 1 466 osób z niepełnosprawnościami wyniosła 281 800 zł.

3. W profilaktyce i ograniczaniu skutków niepełnosprawności bardzo duże znaczenie ma zapobieganie wypadkom, w tym wypadkom drogowym. Zadania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego realizowały Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego – Regionalne Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Olsztynie oraz Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Elblągu, które przeprowadziły ponad 70 akcji, seminariów i innych form uświadamiających na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego (Tabela nr 4). Uczestniczyło w nich łącznie ponad 46 tys. mieszkańców województwa, w tym przede wszystkim dzieci i młodzież.

Tabela nr 4. Seminaria, akcje i inne formy uświadamiające na temat bezpiecznego ruchu drogowego zorganizowane przez WORD - Regionalne Centrum BRD w 2019 r. w województwie warmińsko-mazurskim.

Nazwa przedsięwzięcia zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego	Działania podjęte w ramach przedsięwzięcia					
	Forma działań	Liczba podjętych działań	Miejsce realizacji (powiat)	Liczba uczestników działania	Liczba przedszkoli objętych działaniem	Liczba szkół objętych działaniem
Warmińsko – Mazurskie Obserwatorium BRD	Internetowy portal informacyjny będący platformą wiedzy o bezpieczeństwie ruchu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem aspektów charakterystycznych dla województwa warmińsko-mazurskiego. W 2018 wykonano aktualizację danych i informacji	Bieżąca aktualizacja i umieszczanie materiałów, przebudowa strony internetowej.	Zasięg całego województwa warmińsko - mazurskiego	Nieokreślona - Mieszkańcy województwa, władze samorządowe, wszyscy zainteresowani poprawą BRD w województwie	Nieokreślone	Nieokreślone

Program Edukacji Komunikacyjnej „Autochodzik” Edycja 2019 oraz impreza „miniAutoriada”	Celem Projektu jest przygotowanie dzieci z Olsztyna do bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym. Powyższy cel ma zostać osiągnięty poprzez wdrożenie kompleksowego programu działań edukacyjnych w przedszkolach m. in. przy użyciu zestawu „Autochodzik”.	Działania prowadzone cały rok w przedszkolach oraz szkolenie nauczycieli w WORD Olsztyn	Zasięg całego województwa warmińsko-mazurskiego	Corocznie około 2 000 dzieci przedszkolnych	26 przedszkoli w Olsztynie 5 w województwie	Nieokreślone
Warmińsko – Mazurskie Turnieje BRD dla dzieci i młodzieży 2019	Turniej wiedzy o bezpieczeństwie ruchu drogowego. Jest to turniej wieloetapowy, który jest realizowany poprzez eliminacje szkolne, powiatowe, wojewódzkie oraz zakończony jest finałem ogólnopolskim.	2	Zasięg całego województwa warmińsko – mazurskiego, finały w Elblągu i Iławie	40 000 dzieci i młodzieży z województwa	nieokreślona	Docelowo wszystkie szkoły podstawowe, gimnazjalne i średnie w województwie
Działania edukacyjne i promocyjne w kierunku zapinania pasów bezpieczeństwa	Uczestnictwo i organizacja przedsięwzięć z wykorzystaniem „Symulatora dachowania” oraz „Symulatora zderzeń”	31	Zasięg wojewódzki	Przeszkolono 2 850 osób	nieokreślona	nieokreślona
„Bezpieczne Wakacje 2019”	Akcja edukacyjna skierowana do dzieci i młodzieży. Spotkania edukacyjne odbywały się bezpośrednio na wybranych obozach i koloniach poprzez uczestnictwo przedstawicieli organizatorów.	4	Zasięg wojewódzki	Około 500 dzieci i młodzieży	Nieokreślone	Nieokreślone
Współorganizacja III Powiatowego międzyszkolnego konkursu BRD „Błyskotliwa Szkoła”	Z inicjatywy Szkoły Podstawowej nr 30 oraz Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie zorganizowano konkurs skierowany do szkół z terenu powiatu olsztyńskiego na temat bezpiecznego poruszania się po zmroku. WORD zapewnił pomoc merytoryczną i finansową.	6	Powiat olsztyński	200 uczniów	nieokreślona	6 szkół podstawowych
Wyposażenie dzieci w materiały odblaskowe „Bądź widoczny – Bądź bezpieczny”	Ze względu na występujące zagrożenia dzieci poruszających się po zmroku. W szczególności na brak ich widoczności, gdy poruszają się poza obszarem zabudowanym na poboczu drogi, WORD Olsztyn zdecydował o wdrożeniu działania polegającego na wsparciu akcji społecznych w kierunku używania elementów odblaskowych.	11	Zasięg wojewódzki	Nieokreślone	Nieokreślone	Nieokreślone
Udział w projekcie Wydziału Prawa i Administracji pt. „Kryminalne zagadki Olsztyna	Zajęcia polegały na przedstawieniu dzieciom zasad funkcjonowania Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Olsztynie, w szczególności zasad i możliwości ubiegania się o prawo jazdy. Następnie zostały przedstawione statystyki wypadków drogowych oraz zasady bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów oraz czynniki ryzyka wypadków	5	Zasięg wojewódzki	Około 200 uczniów	nieokreślona	5
Prezentacja działalności WORD oraz zajęcia o tematyce BRD dla dzieci i młodzieży z przedszkoli i szkół	WORD Olsztyn w ramach swoich działań BRD organizuje zajęcia dla dzieci i młodzieży składające się z prezentacji działalności jako Ośrodka Egzaminowania kierowców jak również instytucji, która działa na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	3	Miasto Olsztyn	100	2	1
Podejmowanie inicjatyw na rzecz	Pogadanka <i>Odblaski na drodze</i>	2	Miasto Elbląg	120	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Elblągu	
	Pogadanka nt. <i>Bezpieczni w ruchu drogowym</i>	2	Miasto Elbląg	40	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Elblągu	

przeciwdziałania wypadkom drogowym	Zajęcia edukacyjne dotyczące przygotowania do egzaminu na Kartę rowerową	3	Miasto Elbląg	20	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Elblągu
	XIII Piknik pod żaglami pod hasłem Bezpieczne dziecko na drodze	1	Miasto Elbląg	30	Związek Osób Niewidomych i Niedowidzących

4. W ramach działań na rzecz promocji zdrowia psychicznego oraz zapobiegania zaburzeniom psychicznym Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz jego jednostki organizacyjne zrealizowały w 2019 r. nw. przedsięwzięcia:

a) Departament Zdrowia zlecił zakładom opieki zdrowotnej, 17 zadań z zakresu zdrowia psychicznego oraz zapobiegania zaburzeniom psychicznym, na łączną kwotę ponad 59 tys. zł, w których uczestniczyli pacjenci oddziałów szpitalnych z zaburzeniami psychicznymi, opiekunowie, personel – łącznie 1 840 osób, w tym 926 osób z niepełnosprawnościami. Szczegółowy wykaz ww. przedsięwzięć przedstawiono w Tabeli nr 5.

Tabela nr 5. Zadania dofinansowane w 2019 r. przez Samorząd Warmińsko-Mazurski z zakresu promocji zdrowia psychicznego oraz zapobiegania zaburzeniom psychicznym.

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot realizujący zadanie	Liczba beneficjentów ostatecznych	
			ogółem	w tym osób z niepełnosprawnościami
1.	„Bądź dobrej myśli” – zwiększenie skuteczności edukacji i promocji zdrowia psychicznego w odniesieniu do depresji występującej wśród dzieci i młodzieży w województwie warmińsko-mazurskim	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału Okręgowego w Elblągu ul. 1 Maja 37 82 -300 Elbląg	26 osób (poś. 1169)	0
2.	Organizacja warsztatów pn. „Wsparcie pielęgniarzek i pielęgniarzy opieki paliatywnej”	Olsztyńskie Stowarzyszenie Hospicyjne „Palium” Aleja Wojska Polskiego 30 10-229 Olsztyn	70	-
3.	„Edukacja i promocja zdrowia psychicznego w województwie warmińsko-mazurskim”	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Morągu ul. Plac Jana Pawła II/1 14-300 Morąg	165	100
4.	„Zwiększenie skuteczności pomocy psychologicznej świadczonej przez Olsztyński Telefon Zaufania Anonimowy Przyjaciel udzielanej osobom z grup zagrożonych depresją i samobójstwem poprzez podwyższenie kwalifikacji i zwiększenie grona wolontariuszy”	Olsztyńskie Stowarzyszenie Pomocy Telefonicznej ul. Grunwaldzka 7 A 10-123 Olsztyn	30	Brak danych
5.	„Paja brava”	Olsztyńskie Stowarzyszenie Pomocy Psychicznie i Nerwowo Chorym Al. Wojska Polskiego 35 10-228 Olsztyn	Ponad 100	100
6.	„Akademia zdrowia” - kontynuacja	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Ich Rodzinom „Dajmy Szansę” ul. Kwiatowa 6a 11-034 Stawiguda	34	18
7.	„Mamo, tato odłóżMY telefon”	Olsztyńskie Stowarzyszenie ZPS+ ul. Żołnierska 18a 10-561 Olsztyn	600	100

8.	„Dzienne Centrum Aktywności”	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Hławie, ul. 1 Maja 5A, 14-200 Hawa	60	60
9.	„Nikt nie jest idealny, ale każdy wyjątkowy”	Stowarzyszenie Integracji Osób Niepełnosprawnych SION w Bartoszykach ul. Bema 51A 11-200 Bartoszyce	15	15
10.	„Galopada zdrowia – z końmi po zdrowie”	Stowarzyszenie „Razem Łatwiej” ul. Malinowa 3 19-300 Elk	9	9
11.	„Znokautuj stres”	Giżyckie Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona, ich Rodzin i Przyjaciół „Tulipany” ul. Boh. Westerplatte 24 11-500 Giżycko	ok. 120	20
12.	„Nasze dzieci w przyszłości – mają szansę lepiej żyć – edycja czwarta”	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa „Strzał w 10”, ul. Czapl 2 11-041 Olsztyn	40	13
13.	„Kreatywne chwile”	Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie al. Wojska Polskiego 35 10-228 Olsztyn	91	91
14.	„Koło zdrowia”	Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie al. Wojska Polskiego 35 10-228 Olsztyn	bd	bd
15.	„Drogowskazy – Przyjazny świat”	Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie al. Wojska Polskiego 35 10-228 Olsztyn	70	70
16.	„Warsztaty Arteterapii Musicaanimaelevamen – muzyka jest lekarstwem dla duszy – XIV edycja”	Samodzielnym Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Fromborku ul. Sanatoryjna 1 14-530 Frombork	300	250
17.	„Zdrowie psychiczne najwyższym dobrem człowieka”	Szpital Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie, ul. J. Bema nr 24, 11-600 Węgorzewo	110	80
Razem			1 840	926

a) podmioty realizujące działania w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykonały zadania na rzecz profilaktyki o łącznej wartości ponad 507 tys. zł., w których odbiorcami było 480 osób. Objęły one projekty inwestycyjne, w ramach których dofinansowano koszty związane z rozbudową i przebudową budynku, w tym budową dźwigu dla pacjentów ośrodka działającego na rzecz osób uzależnionych od alkoholu oraz zakupiono wyposażenie dla osób poddających się terapii uzależnienia substancjami psychoaktywnymi.

Ponadto, podniesiono kwalifikacje pracowników lecznictwa odwykowego. Szczegółowe zestawienie przedsięwzięć zawarto w Tabeli nr 6.

Tabela nr 6. Szkolenia i inwestycje zrealizowane w 2019 r. w zakresie promocji zdrowia psychicznego oraz zapobiegania zaburzeniom psychicznym.

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorca	Liczba uczestników	Wartość przedsięwzięcia (zł)
1.	Pokrycie kosztów zakupu dźwigu towarowo-osobowego i remontu pomieszczenia sanitarnego	Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie	42	155 000 zł
2.	Pokrycie kosztów wyposażenia Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu	Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie	42	57 000 zł
3.	Doposażenie Oddziałów Szpitala w 4 alkoestety, łóżko szpitalne z materacem o zwiększonej szerokości i obciążeniu do 250 kg oraz laptopa	Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Fromborku	187	15 000 zł
4.	Rozbudowa i przebudowa budynku Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku, w tym budowa dźwigu dla pacjentów	Szpital Psychiatryczny SP ZOZ w Węgorzewie	99	155 000 zł
5.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego w Województwie Warmińsko-Mazurskim	Szpital Psychiatryczny SP ZOZ w Węgorzewie	90	108 190 zł
6.	Pokrycie kosztów budowy siłowni zewnętrznej w Ośrodku Doren w Różewcu jako miejsca rekreacji i aktywnego wypoczynku pacjentów	Ośrodek Rehabilitacji Uzależnionych "DOREN" im. Berty Trusiewicz	20	17 281 zł

b) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej organizował szkolenia dla kadr jednostek organizacyjnych pomocy społecznej województwa, m. in. dla pracowników pracujących z podopiecznymi zaburzonymi psychicznie. Szczegółowa informacja nt. szkoleń znajduje się na stronie 16.

d) Uczniowie Szkoły Policealnej im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu wsparli Stowarzyszenie „Pro Familia” w działaniach organizacyjno-logistycznych zakresie obstawy medycznej podczas obchodów dnia solidarności z osobami chorymi na schizofrenię. W przedsięwzięciu wzięli udział przedstawiciele środowiska osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi, ich rodzin i otoczenia, terapeuci oraz mieszkańcy miasta Elbląg – łącznie 200 osób. Działanie to przyczyniło się do wzrostu wśród jego uczestników wiedzy na temat funkcjonowania w społeczeństwie osób chorych psychicznie, zdobycia doświadczenia w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także do integracji z tymi osobami. Ww. szkoła realizowała również zajęcia z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Jej uczniowie wzięli udział w konkursie Młoda Krew Ratuje Życie, pomagali także przy organizacji i obsłudze „Białej soboty”, dotyczącej profilaktyki raka szyjki macicy i piersi w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Elblągu. W sumie w działaniach tych uczestniczyło 206 osób.

5. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie rozszerzyła zakres usług na rzecz zapobiegania niepełnosprawności oraz ograniczania jej skutków w korzystaniu ze zbiorów biblioteki, poprzez zapewnienie przestrzeni bibliotecznej, zbiorów, sprzętu komputerowego, oraz stanowiska komputerowego z dostępem do konwersji tekstu drukowanego na czytany, programu udźwiękowiającego i powiększającego, w tym:

- uzupełniono profil zbiorów, który obejmuje publikacje związane z niepełnosprawnością (dotyczące m.in. edukacji, rehabilitacji czy wsparcia społecznego) dostępnych na różnych nośnikach zarówno dla osób z niepełnosprawnością, jak i członków rodzin czy opiekunów,
- zapewniono dostęp do książki cyfrowej na platformie internetowej biblioteki,
- przekazywano do innych punktów bibliotecznych zestawy książki mówionej, audiobooków, płyty CD z nagraniem muzyką i filmami oraz dostarczano je do domów osób z niepełnosprawnością, które nie mają możliwości (na stałe bądź czasowo) dotarcia do siedziby biblioteki.

6. Wychodząc naprzeciw potrzebom środowiska osób z niepełnosprawnościami w zakresie usług rehabilitacyjnych, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, realizując zapisy art. 35 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.) dofinansował w 2019 r., ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, roboty budowlane w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – *Prawo budowlane* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1186 z późn. zm.) *dotyczące obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów*. W ramach tych działań, przyznano dofinansowanie podmiotom, które spełniły wymagane przepisami kryteria, na roboty budowlane w 4 obiektach, w łącznej kwocie 3 477 924 zł, tj. na:

- 1) Budowa Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wraz z centrum rehabilitacji w Iławie przy ul. Sucharskiego - etap I,
- 2) Budowa sali sportowej z zapleczem i jadalnią, dla osób niepełnosprawnych, w tym dzieci i młodzieży do rehabilitacji i rekreacji w miejscowości Goryń gm. Kisielice,

w tym dwie inwestycje w ramach umów wieloletnich:

- 3) Dostosowanie internatów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Węgorzewie do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz poprawa bezpieczeństwa obiektów,
- 4) Rozbiórka, odbudowa i przebudowa istniejących budynków usługowych na potrzeby Centrum Integracji Społecznej w Elblągu.

Realizacja ww. zadania stworzyła osobom niepełnosprawnym lepsze warunki do kompleksowej rehabilitacji w miejscu zamieszkania. Ze złożonych wniosków o dofinansowanie ww. zadań i sprawozdań wynika, że z nowopowstałych lub rozbudowanych obiektów służących rehabilitacji będzie mogło korzystać dodatkowo 167 osób niepełnosprawnościami.

Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2019 r. kontynuował działania podjęte w poprzednim roku, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014 – 2020, w wyniku których dofinansowano, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, na łączną kwotę ponad 4,3 mln zł, projekty w zakresie Inwestycji w infrastrukturę społeczną, służącą świadczeniu usług opiekuńczo-rehabilitacyjnych. Ze wspartej infrastruktury społecznej skorzystało 3 248 osób, w tym 2 526 z niepełnosprawnościami. Szczegółowy wykaz przedsięwzięć zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Projekty realizowane w 2019 r. w ramach RPO W i M 2014-2020 w zakresie inwestycji w infrastrukturę społeczną, służącą świadczeniu usług opiekuńczo-rehabilitacyjnych.

Realizator	Nazwa Projektu (Inwestycji)	Efekty (Krótki opis Inwestycji)	Liczba osób korzystających ze wsparcia infrastruktury	Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z obiektu
Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych i profilaktyki zdrowia "Jesteśmy razem"	„Przebudowa budynków dawnej szkoły ze zmianą sposobu użytkowania z mieszkalnej na Ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz przebudowa z rozbudową budynku gospodarczego na działce 376, obręb Woryny, w gminie Górowo II”	Przedmiotem projektu jest przebudowa budynku dawnej szkoły ze zmianą sposobu użytkowania z mieszkalnej na Ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz przebudowa z rozbudową budynku gospodarczego na działce nr 376, obręb 55 Woryny, w gm. Górowo II. W II etapie nastąpi zakup niezbędnego wyposażenia	450	80
Gmina Olsztyn	"Odbudowa skrzydła południowego budynku przy ul. Bałtyckiej 45 w Olsztynie z przeznaczeniem na Warsztaty Terapii Zajęciowej"	Przedmiotem projektu jest rozbudowa, z adaptacją i termomodernizacją budynku w Olsztynie przy ul. Bałtyckiej 45 na rzecz Warsztatów Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych (ETAP III), związana z odbudową skrzydła południowego. W wyniku realizacji robót budowlanych powstanie nowa kubatura, która pozwoli uzyskać dodatkową powierzchnię użytkową i poprawi warunki funkcjonalne w obiekcie. Powstaną w ten sposób nowe pracownie pełniące funkcję sal warsztatów terapii zajęciowej, wspomagające proces rehabilitacji i aktywizacji społeczno - zawodowej osób niepełnosprawnych, będących głównymi użytkownikami obiektu. Na poziomie parteru powstanie pracownia gospodarstwa domowego, pracownia jadalniana i spiżarnia jako pomieszczenie pomocnicze. Na poziomie przyziemia powstanie wc, szatnia oraz pracownia ogrodnicza. Pomieszczenia zostaną dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażone w niezbędny sprzęt, w tym także dydaktyczny. Powstanie także ogródek jako element dydaktyczny dla uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej, ściśle związany z pracownią ogrodniczą. Inwestycja zlokalizowana jest na Osiedlu Likusy w Olsztynie na działkach stanowiących własność Gminy Olsztyn.	270	90
Gmina Olsztyn	„Adaptacja zabytkowego budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej na pracownie terapeutyczne i mieszkania funkcyjne"	Przedmiot projektu obejmuje II etap przystosowania zabytkowego budynku przy ul. Bałtyckiej 45 w Olsztynie, stanowiącego własność Gminy Olsztyn, do potrzeb osób niepełnosprawnych – głównych użytkowników Warsztatów Terapii Zajęciowej. Polega na przebudowie i adaptacji istniejących pomieszczeń do funkcji WTZ. W wyniku realizacji projektu część nieużytkowanego poddasza zostanie zaadaptowana na pracownie: komputerową i plastyczną. W skrzydle zachodnim na poddaszu powstaną 3 mieszkania funkcyjne do treningu życia codziennego - organizacji i dzielenia czasu na czas pracy i czas na prowadzenie gosp. domowego. Powstałe pracownie terapeutyczne oraz pomieszczenia pomocnicze a także mieszkania treningowe zostaną wyposażone w niezbędny sprzęt do prowadzenia warsztatów. Projekt obejmuje także wyposażenie pracowni i pomieszczeń, które powstały w I etapie inwestycji. Inwestycja zlokalizowana jest na działkach nr 110, 90/6, 90/2, 79/6 obr. 38 na Osiedlu Likusy.	258	86

Gmina Olsztyn	Przebudowa budynku przy ulicy Bałtyckiej 45 w Olsztynie na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami	Projekt dotyczy przebudowy i modernizacji infrastruktury budynku, będącego własnością Gminy Olsztyn, w którym działają Warsztaty Terapii Zajęciowej, świadczące usługi rehabilitacji i aktywizacji społeczno - zawodowej bezrobotnym osobom niepełnosprawnym. Obejmuje przystosowanie istniejącego budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych – głównych użytkowników prowadzonych tam Warsztatów Terapii Zajęciowej. Powstaną nowe pracownie: psychologa, rewalidacyjna, zaradności osobistej, pomieszczenia sanitarne) a także wykonanie nowej klatki schodowej z windą dla niepełnosprawnych oraz wygodnego dojazdu prowadzącego bezpośrednio pod wejście główne do budynku z kondygnacji przyziemia, gdzie znajduje się zespół szatni. Wnętrza budynku dostosowane zostaną do funkcji WTZ, obowiązujących przepisów z zakresu ochrony ppoż., sanitarnych i bhp.	246	246
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu	Przebudowa, rozbudowa oraz zakup wyposażenia na potrzeby stolarni Zakładu Aktywności Zawodowej w Biskupcu	Przedmiotem projektu będzie poprawa warunków pracy i rehabilitacji osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności poprzez rozbudowę Działu Stolarskiego ZAZ w Biskupcu, wraz z remontem przestrzeni socjalnej, unowocześnieniem parku maszynowego, poprawą warunków higieniczno-sanitarnych oraz zagospodarowaniem terenu pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych. Działania są skierowane do grupy osób niepełnosprawnych (100 osób) w wieku aktywności zawodowej, posiadających umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności.	100	100
Gmina Olsztyn	Modernizacja budynku Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Orłowicza 27 w Olsztynie	Przedmiotem inwestycji jest modernizacja Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Orłowicza 27 w Olsztynie. oraz zakup wyposażenia na potrzeby świadczonych w nim usług. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Olsztynie swoim oddziaływaniem obejmuje osoby niepełnosprawne z obszaru Miasta Olsztyna.	124	124
Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu	Rozbudowa Centrum Edukacyjno-Rehabilitacyjno-Zawodowego na potrzeby realizacji usług opiekuńczo-rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością	Przedmiotem projektu będzie rozbudowa obiektu rehabilitacyjno-edukacyjnego o dodatkową przestrzeń umożliwiającą świadczenie usług opiekuńczych oraz rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością. W ramach projektu planuje się min.: - rozbudowę Centrum Edukacyjno-Rehabilitacyjno-Zawodowego (o ok. 900m2) o dodatkowe skrzydło umożliwiające zwiększenie oddziaływań rehabilitacyjnych i świadczenie usług opiekuńczych - utworzenie przestrzeni niezbędnej do prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy wspierającego osoby ze sprzężonymi niepełnosprawnościami i autyzmem (sale terapeutyczne, sala ogólna, pracownie, jadalnie, pokój wyciszeń, pokój psychologa, gabinet kierownika) - utworzenie przestrzeni do prowadzenia oddziaływań rehabilitacyjno-opiekuńczych dla dzieci, młodzieży i dorosłych z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności, szczególnie z niepełnosprawnością intelektualną - stworzenie przestrzeni niezbędnej do prowadzenia usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych ruchowo w formie symulatora mieszkaniowego (usługi pozwalające na dobór odpowiednich rozwiązań architektonicznych umożliwiających samodzielne wykonywanie codziennych obowiązków domowych oraz utrwalanie umiejętności wspomagających samodzielne funkcjonowanie) zgodnie z Załoženiami Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020. - zagospodarowanie terenu wokół budynku	300	300

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Giżycku	Rozbudowa siedziby PSONI Koło w Giżycku w celu prowadzenia aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych	Przedmiotem projektu jest rozbudowa siedziby PSONI Koło w Giżycku, która umożliwi zwiększenie pow. i ilości pomieszczeń w budynku, w których realizowane będą zajęcia mające na celu aktywizację społeczną oraz zwiększenie zaradności życiowej os. Niepełnosprawnych. Umożliwi także poprawę warunków w pomieszczeniach, z których korzystają osoby niepełnosprawne. Realizacja projektu poprawi warunki placówki i przyczyni się do podniesienia jakości i skuteczności oferowanych usług socjalnych. Obiekt będzie dostosowany do potrzeb os. niepełnosprawnych. W wyniku rozbudowy powstanie: dostosowane do potrzeb wejście do budynku z przestronną poczekalnią, miejscem na wózki i odpowiednim dostępem do rejestracji; pomieszczenia sanit.; sala ćwiczeń, zaplecze kuchenne; pokój wyciszeń z łazienką, pochylnia zew. Projekt zakłada też zakup wyposażenia.	1500	1500
--	--	---	------	------

7. Na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie *turnusów rehabilitacyjnych* (Dz. U. z 2007 r. Nr 230, poz.1694, z późn. zm.) Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wydał w 2019 roku, 3 opinie o ośrodkach ubiegających się o wpis do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy dla osób z niepełnosprawnościami korzystających z dofinansowania ze środków PFRON. Przed wydaniem opinii, będącej podstawą wpisu do ww. rejestru, pracownicy Urzędu Marszałkowskiego dokonali wizytacji ośrodków pod kątem oceny ich możliwości zapewnienia osobom niepełnosprawnym dogodnych warunków pobytu, jak również, oceny zaplecza i jego wyposażenia do prowadzenia różnych form aktywnej rehabilitacji, w tym zaplecza do prowadzenia zajęć usprawniająco-rekreacyjnych, ogólno-usprawniających, rekreacyjno-sportowych i wypoczynkowych. Przedmiotowe opinie zostały przekazane Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu, który na ich podstawie dokonał wpisu do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy dla osób z niepełnosprawnościami, korzystających z dofinansowania ze środków PFRON.

Priorytet II: Aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

Cel ogólny: Zwiększenie aktywnego udziału osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w życiu społecznym.

Osoby z niepełnosprawnościami należą do grupy społecznej, która z racji swojej niepełnej sprawności znajduje się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, a przez to jest zagrożona społecznym wykluczeniem. Dlatego ważne jest podejmowanie skutecznych działań w celu wyeliminowania niepożądanych zjawisk, takich jak odrzucenie, alienacja czy marginalizacja tych osób. W tym celu niezbędne jest wspieranie samorządów i organizacji pozarządowych, w realizacji działań na rzecz poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością ich uspołecznienia i aktywizacji w lokalnym środowisku. W związku z powyższym, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2019 r. podejmował działania zmierzające do stworzenia sprawnego systemu wsparcia tych osób poprzez rozwój infrastruktury społecznej umożliwiającej korzystanie z usług rehabilitacyjnych oraz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami w dostępie do kultury, turystyki i rekreacji. Zadania, w tym zakresie realizowane były przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego oraz Departament Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie a także jednostki organizacyjne Samorządu Województwa, w tym m.in. Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie, Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu, Wojewódzka Bibliotekę Publiczną w Olsztynie.

1. Podstawowym warunkiem sprawnego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami jest dostęp do informacji. Opracowana w 2004 r. przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i corocznie aktualizowana *Baza placówek, instytucji i ośrodków wsparcia umożliwiających rehabilitację osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim* umożliwia niepełnosprawnym mieszkańcom województwa korzystanie z bogatych zasobów informacyjnych, przyczyniając się tym samym do poprawy komunikacji pomiędzy podmiotami zajmującymi się szeroko rozumianą rehabilitacją (lecniczą, zawodową i społeczną). Materiał, wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. dostępny jest na stronach internetowych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i zawiera 576 adresów podmiotów działających w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Ww. *Baza* została stworzona na podstawie informacji zebranych z powiatów i gmin województwa warmińsko-mazurskiego.

2. W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry podmiotów - wspierających aktywny udział osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem, Samorząd Województwa oraz jednostki mu podlegające zrealizowały nw. przedsięwzięcia:

a) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej przeprowadził szkolenia: „Szkolenie dla kadry kierowniczej domów pomocy społecznej”, „Szkolenie dla kadry kierowniczej środowiskowych domów samopomocy”, „Wypalenie zawodowe – profilaktyka, komunikacja interpersonalna, analiza reakcji na sytuacje stresowe”, „Komunikacja interpersonalna, analiza reakcji na sytuacje stresowe”, „Podstawy terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach”, dla 241 uczestników Ośrodków Pomoc Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Społecznej, Środowiskowych Domów Samopomocy oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

b) Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie zorganizował 18 szkoleń i spotkań doradczych. Miały one na celu zdobycie przez nauczycieli i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, niezbędnych kompetencji, w zakresie pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zakresie udzielania i organizowania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole oraz w zakresie pracy z uczniami niepełnosprawnymi w szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych (edukacji włączającej). Kompetencje nauczycieli wykorzystywane w pracy bezpośredniej z niepełnosprawnymi uczniami wpłynęły na aktywizację środowiska dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością w szkołach- łącznie w zadaniu uczestniczyło 412 osób.

c) Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu zorganizowało:- Zajęcia arteterapeutyczne w formie cyklicznych warsztatów, obejmujących plastykę, kontakt, improwizację, warsztaty teatralne umożliwiły osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym, rozwój zainteresowań kulturalnych, nawiązanie społecznych kontaktów ze sprawnymi rówieśnikami oraz zwiększyły umiejętności oraz kompetencje kadry terapeutycznej i instruktorskiej w zakresie arteterapii. W zajęciach uczestniczyły 96 osoby.

- zrealizowano projekt „*Letnia Szkoła Edukacji Artystycznej*”, w ramach którego zorganizowano interdyscyplinarne warsztaty artystyczne oraz wyjazdowe zajęcia edukacyjne. Miał on charakter integracyjny i służył upowszechnieniu kultury wśród 15 uczestników warsztatów,

d) Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie organizowała oraz uczestniczyła w szkoleniach, konferencjach, webinarach, warsztatach udostępniając przestrzeń biblioteczną do wspólnych lub własnych celów. W nw. przedsięwzięciach udział wzięło 28 pracowników Biblioteki, zgłębiając wiedzę z zakresu profesjonalnego zachowania wobec klientów, w tym osób o różnych dysfunkcjach:

- XXI Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny, Olsztyn. 10.05.2019 Jesteśmy razem! Olsztyn miasto przyjazne dla niewidomych - konferencja regionalna w ramach XVI ogólnopolskiej edycji Reha for the blind in Poland" Fundacji Szansa dla Niewidomych.
- Rozwijanie procesów myślowych dzieci i młodzieży. Metody stymulacji pamięci i rozwoju intelektu,
- Cyfrowe Archiwum Międzypokoleniowe,
- Profesjonalna obsługa czytelnika: emocje, relacje, trudne sytuacje,
- V Forum Kultury bez Barrier - Accessorium Kultura dostępna w politykach miejskich, Warszawa Teatr Ochoty,
- Promocja czytelnictwa – propozycje metod pracy z różnymi grupami wiekowymi. Dodatkowo zatrudniono w WBP 5 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Łącznie w szkoleniach i warsztatach uczestniczyło 797 osoby, kadry różnych podmiotów działających a rzecz osób z niepełnosprawnością.

3. W ramach zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, artystycznym oraz rekreacji, w 2019 r. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmował działania w zakresie organizacji imprez, wystaw, przeglądów artystycznych, realizując nw. przedsięwzięcia:

a) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego współorganizował XXI Festyn Integracyjny „Jesteśmy razem”, który odbył się 18 maja 2019 r. na Starym Mieście w Olsztynie. Głównym organizatorem był Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych. Do organizacji Festynu włączyło się także wielu partnerów społecznych, m. in: Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża z siedzibą w Olsztynie, Zespół Placówek Edukacyjnych w Olsztynie, Szkoła Policealna im. prof. Zbigniewa Religi w Olsztynie, Komenda Hufca, Miejska Komenda Straży Pożarnej w Olsztynie oraz wolontariusze. W Festynie wzięli udział przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej, warsztatów terapii zajęciowej z całego województwa, organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy Olsztyna i okolic. Uczestniczyło w nim około 800 osób, w tym osoby z niepełnosprawnościami. Z budżetu Województwa przekazano na ten cel 14 990 zł.

b) Departament Kultury i Edukacji zlecił organizacjom pozarządowym realizację 7 zadań na łączną kwotę 40 tys. zł. Uczestniczyło w nich ok. 5,7 tys. osób, w tym ok. 208 z niepełnosprawnościami. Szczegółowe zestawienie zawarto w Tabeli nr 8.

Tabela nr 8. Imprezy o charakterze kulturalno-edukacyjnym organizowane przez Departament Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2019 r.

Lp.	Tytuł zadania	Podmiot realizujący zadanie	Liczba beneficjentów	
			ogółem	w tym osób z niepełnosprawnością
1.	Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, Oddział w Mrągowie	25 Festiwal Kultury Kresowej Mrągowo 2019	5000	300
2.	IX Artystyczny Przegląd Emeryckich Zespołów Folklorystycznych 2019	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów z siedzibą w Warszawie (jednostka organizacyjna bezpośrednio wykonująca zadanie: Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów z siedzibą w Piszcu)	400	brak danych

3.	XVIII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Chóralnej im. Feliksa Nowowiejskiego w Barczewie	Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich w Barczewie	3 183	450
4.	VIII Iławski Przegląd Chórów Uniwersytetów Trzeciego Wieku z terenu województwa warmińsko-mazurskiego	Stowarzyszenie Uniwersytet III Wieku z siedzibą w Iławie	300	8
5.	Prezentacje spektaklu teatralnego w ramach VI edycji "Mazurskich wędrowek teatralnych" Stowarzyszenia ANIMA	Stowarzyszenie Twórców i Orędowników Kultury ANIMA z siedzibą w Kobyłosze	1 320	20
6.	Scena Słowa 2019	Fundacją Teatr Iota z siedzibą w Radziach	8 000	6
7.	Płomienie miłości	Fundacja Teatr Iota w Radziach	600	5
8.	Projekt edukacyjny "Szkoły Polskie spod Znaku Rodła"	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół Ekonomiczno-Handlowych	500	3
9.	VI Warmińsko-Mazurski Festiwal Chórów i Zespołów Wokalnych Uniwersytetów i Akademii III Wieku "Hej Kołęda"	Akademia Trzeciego Wieku przy Miejskim Ośrodku Kultury w Olsztynie	360	150
10.	V Festiwal Folklorystyczny Jedwabno 2019	Stowarzyszenie Kulturalne "Tanecznik" z siedzibą w Jedwabnie	1 000	9

4. W celu wyrównywania szans w dostępie do kultury, jednostki organizacyjne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w tym: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie, Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu, Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku i Muzeum Budownictwa Ludowego Park Etnograficzny w Olsztynku, Teatr im. S. Jaracza w Olsztynie, Szkołę Policealną im. prof. Zbigniewa Religi w Olsztynie, Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami, zorganizowały szereg imprez kulturalno-artystycznych, prezentacje twórczości tych osób oraz warsztatów plastyczno-artystycznych, m.in.:

- *„Spotkanie z tradycją wileńską – Kaziuki nad Węgorapą”*. Osoby z niepełnosprawnością stanowiły publiczność, ale brały także czynny udział w występach (około 37 osób),
- *XXXXII „Święto Wiosny”*, w którym uczestniczyły dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, Przedszkola z grupą integracyjną oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej z Olszewa. W projekcie wzięło udział około 35 osób z niepełnosprawnościami,
- *„XXXXII Międzynarodowy Jarmark Folkloru”*. W kiermaszu uczestniczyło ok. 300 twórców z niepełnosprawnościami z województwa warmińsko-mazurskiego. W ramach przedsięwzięcia wystawiono prace artystów, odbyły się pokazy rzemiosła tradycyjnego, które przyczyniły się to do zwiększenia sprawności manualnej tych osób ale także do poznania kultury grup etnicznych i narodowościowych, zamieszkujących współcześnie i w przeszłości Polskę północno-wschodnią,
- Lekcje muzealne dla osób z niedowładem ruchowym oraz z dysfunkcjami wzrokowymi, prezentacja filmów z napisami dla osób niesłyszących i niedosłyszących, przeprowadzone przez Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku, w których uczestniczyło ponad 2,2 tys. osób,

- „Europejski Festiwal Filmowy Ty i Ja”, podczas którego zaprezentowano filmy o tematyce nawiązującej do problemów, z jakimi zmagają się osoby z niepełnosprawnościami w życiu codziennym,
- projekt „Akademia +60”, realizowany przez Centrum Spotkań Europejskich Światowid w Elblągu, w ramach programu „Edukacja kulturalna”, w formie warsztatów artystycznych i edukacyjnych, w których uczestniczyło 1,4 tys. osób,
- Międzynarodowe Spotkania Artystyczne, organizowane przy współudziale z uczniami Szkoły Policealnej im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu we współpracy z Centrum Spotkań Europejskich Światowid w Elblągu, w ramach których odbyły się m.in. spektakle teatralne, wystawy, koncerty, warsztaty, spotkania integracyjne. W imprezie wzięło udział 300 osób z niepełnosprawnościami
- „XIX Ogólnopolski Konkurs Ceramiony” – prezentacja prac w dziedzinie ceramiki dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych z 51 placówek (szkół, ośrodków kultury, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych, Środowiskowych Domów Samopomocy,
- koncerty organizowane przez Warmińsko-Mazurską Filharmonię im. F. Nowowiejskiego, w Olsztynie – w 64 koncertach, które odbyły się podczas różnych imprez, wystaw, aukcji, spartakiad, przeglądów artystycznych uczestniczyło ponad 7,2 tys. osób z niepełnosprawnościami, w tym:
 - Audycje Muzyczne „Spotkania z Panią Muzyką” organizowane przez Warmińsko-Mazurską Filharmonię im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie dla Przedszkoli Integracyjnych z województwa, Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Szymanowie. W 54 koncertach wzięło udział ponad 4,4 tys. osób z niepełnosprawnościami,
 - Szkolne Koncerty Kameralne „Spotkania z Muzyką” dla Szkół Podstawowych i Gimnazjów (8 koncertów dla 540 osób z niepełnosprawnościami),
 - Koncerty symfoniczne i kameralne, recitale- łącznie 77, dla 2310 osób niepełnosprawnych oraz osób niewidomych,
- Lekcje muzealne, organizowane przez Muzeum Budownictwa Ludowego Parku Etnograficznego w Olsztynku, dzięki którym uczestnicy poszerzyli swoją wiedzę na temat dostępnych dóbr kultury. W zajęciach edukacyjnych udział wzięło 25 osób z niepełnosprawnościami. Ponadto Muzeum udostępniło 10 egzemplarzy przewodnika dla osób niewidomych i niedowidzących, pt. „Muzeum Budownictwa Ludowego Park Etnograficzny w Olsztynku- Informator dla niewidomych” oraz wystawy etnograficznej na dotyk „Dotknij kultury ludowej”,
- Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie podejmował działania m. in. przez przygotowanie spektakli w technice audiodeskrypcji dla 136 osób niewidomych i słabowidzących oraz spektakl przełożony na język migowy (pierwszy spektakl w historii Teatru i regionu) dla 60 osób niesłyszących.
- Wernisaż prac plastycznych przedstawiony w Galerii Marszałkowskiej pt. „Relacje”, zorganizowany przez Lidzbarski Dom Kultury z uczestnictwem 35 osób z ośrodków MOPS oraz podopiecznych placówek wsparcia, które mogły zaprezentować umiejętności artystyczne przełamując ograniczenia wynikające z niepełnosprawności,
- „Studium Wiedzy o Regionie” – Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie raz w miesiącu prowadziło wykłady, w których uczestniczyło około 30 osób z niepełnosprawnością. Ponadto, przez cały rok udostępniano wystawy i pracownie: ceramiki, tkactwa, kwiatów artystycznych i plastyki obrzędowej, w których prowadzono zajęcia. Uczestniczyło w nich około 630 osób z niepełnosprawnościami,
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie organizowała liczne wystawy, spotkania autorskie, warsztaty, zajęcia edukacyjne, w których uczestniczyło ponad 12,6 tys. osób, w tym 515 z niepełnosprawnościami.

Ww. przedsięwzięcia umożliwiły rozszerzenie oddziaływań na otwarte społeczeństwo, promocję twórczości artystycznej, przełamywanie barier społecznych oraz zmianę sposobu postrzegania osób z niepełnosprawnościami poprzez ich możliwości, a nie ograniczenia. Łącznie wzięło w nich udział ponad 11,5 tys. osób z niepełnosprawnością.

5. Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym jest jednym ze skuteczniejszych sposobów zwiększenia integracji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej środowisk zagrożonych społecznym wykluczeniem. To organizacje pozarządowe funkcjonując w lokalnym środowisku są najbliższe osobom, do których kierują swoje działania i najlepiej znają problemy osób z niepełnosprawnościami. Ma to szczególne znaczenie przy szybkiej diagnozie i w podejmowaniu prób rozwiązania istniejących problemów.

W celu wsparcia projektów na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością, w tym finansowanych ze środków PFRON oraz z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął w 2019 r. następujące działania:

a) na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.) zlecono, ze środków PFRON, zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami zasięgu regionalnym n/w. organizacjom pozarządowym, na łączną kwotę 200 tys. zł, w których uczestniczyły 231 osoby:

- Stowarzyszeniu Integracji Osób Niepełnosprawnych SION w Bartoszycach zadanie „Pora na aktywność”, skierowany do kadry specjalistycznej oraz personelu pomocniczego placówek działających na rzecz osób niepełnosprawnych. W ramach zadania przeprowadzono warsztaty trenerskie, kurs ceramiki I i II stopnia oraz szkolenie „Jak być odpornym psychicznie?” celem podniesienia umiejętności pracy osób z niepełnosprawnymi. Nowych umiejętności zdobyło 15 beneficjentów.
- Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Giżycku zadanie „Aktywni w życiu społecznym” skierowane było do 6 dzieci w wieku od 5 do 8 lat, ze zdiagnozowanym niedosłuchem lub z częściowymi zaburzeniami rozwojowymi – autyzmem. Dzieci nabyły umiejętności niezbędne do samodzielnego funkcjonowania, współdziałania w grupie, wyrażania własnego zdania, poglądów, emocji jak również zorganizowanie sobie czasu wolnego.
- Oddziałowi Regionalnemu Olimpiady Specjalne Polska Oddział Regionalny Warmińsko-Mazurskie w Łupkach zadanie „*Grajmy razem*”, w ramach którego zorganizowano treningi sportowe dla 77 dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, którzy na co dzień są zawodnikami Olimpiad Specjalnych Polska Warmińsko-Mazurskie. W trakcie trwania zadania uczestnicy rozwinęli swoje zdolności, nauczyły się nowych umiejętności i poprawiły umiejętności wcześniej zdobyte.
- Oddziałowi Regionalnemu Olimpiady Specjalne Polska Oddział Regionalny Warmińsko-Mazurskie w Łupkach zadanie „*Chcemy być samodzielni w swoim życiu*”. Polegało na zorganizowaniu obozu sportowego dla 32 zawodników Olimpiad Specjalnych Polska Warmińsko-Mazurskie. Poprzez udział w treningach, wycieczkach i imprezach integracyjnych dzieci nabyły i rozwinęły doży umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania. Stały się bardziej odważne, otwarte i pewne siebie.
- Caritas Diecezji Ełckiej zadanie „Akademia wspierania samodzielności” w Ełku, które miało na celu nabywanie, dodatkowych umiejętności i zwiększenie poziomu samodzielności oraz wzrost samooceny i wiary we własne możliwości. W programie uczestniczyło 16 osób niepełnosprawnych upośledzonych umysłowo lub z zaburzeniami psychicznymi.
- Stowarzyszeniu Rodzin i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa "Strzał w 10" w Olsztynie zadanie „*Sprawność i komunikacja to podstawa samodzielności*”. Programem objęto

20 dzieci z zespołem Downa i z innymi niepełnosprawnościami. W ramach zadania prowadzone były zajęcia pływackie na basenie, piłkarskie, taneczne oraz warsztaty z komunikacji z elementami logopedii.

- Stowarzyszeniu Pomagaj-My w Bartoszycach zadanie „*Funkcjonuję samodzielnie*”, w ramach którego udzielono wsparcia 25-ro dzieciom z niepełnosprawnością w zakresie rozwoju intelektualnego poprzez wdrożenie do samodzielnego wykonywania czynności samoobsługowych, czynności higienicznych oraz zadań edukacyjno-terapeutycznych. Organizację ćwiczeń lokomocji, koordynacji ruchowej, równowagi, korygowanie postawy ciała, wzmacnianie mięśni posturalnych, kształtowanie nawyku prawidłowego poruszania się oraz ćwiczenia poprawiające komunikację werbalną (mowę czynną), niewerbalną (mowę bierną) i alternatywną (komunikację wspomagającą). Angażowano rodziców do aktywnego udziału w procesie rozwoju i dążenia do samodzielności dziecka poprzez zajęcia warsztatowo-instruktażowe. Stowarzyszenie "Dać nadzieję" przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Olecku zadanie „Komunikacja i integracja”.
- Stowarzyszeniu Integracji Osób Niepełnosprawnych SION w Bartoszycach zadanie „Bądź aktywny” miało na celu wsparcie 20 osób z różnymi niepełnosprawnościami oraz ich aktywizację społeczną i rozwój życia osobistego. Uczestnicy warsztatów florystycznych, ceramicznych oraz Power udoskonaliли samodzielność, dokładność oraz realizowali własną twórczość. Warsztaty miały też na celu zmniejszenie dystansu między osobami z niepełnosprawnościami a osobami zdrowymi, które również brały w nich udział. Zorganizowanie wystaw prac wykonanych przez osoby niepełnosprawne w różnych placówkach pomogły przełamać bariery, zintegrować ze środowiskiem lokalnym oraz nawiązać lepszy kontakt z rodzicami i opiekunami.
- Stowarzyszeniu „Dać nadzieję przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Olecku zadanie „Komunikacja i Integracja”. Wsparciem zostało objętych 20 dzieci z uszkodzeniami słuchu, mowy, z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną od urodzenia do 25 roku życia oraz do ich rodziców lub opiekunów prawnych. Dzieci objęte programem nabyły umiejętności niezbędne do samodzielnego funkcjonowania w życiu codziennym, korzystania w komunikacji z poszczególnych gestów i symboli Makatona oraz poprawiły sprawność ruchową i poprawiło stan psychofizyczny organizmu. Natomiast rodzice uzyskali lepszą orientację na temat terapii i specjalistów oraz większą wiedzę o schorzeniach, rodzaju pomocy i udzielanego wsparcia.

b) zlecono organizacjom pozarządowym ze środków z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego n.w. zadania z zakresu m.in. pomocy społecznej, rozwoju wolontariatu, profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień oraz rehabilitacji społecznej i zawodowej, przyznając podmiotom dotacje celowe, w łącznej wysokości 83 530 zł, w których uczestniczyło 1 188 osób:

- „XXV Mistrzostwa Polski Żeglarzy z Niepełnosprawnością (Mazurska Szkoła Żeglarstwa z siedzibą w Giżycku), Uczestniczyło 72 osoby z niepełnosprawnościami
- „XV Festiwal Sportów Wodnych Osób Niepełnosprawnych” (Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Olsztynie), uczestniczyło 240 osób z niepełnosprawnościami
- „Zatrudnienie wspomagane IV” (Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Olsztynie) - 24 osób z niepełnosprawnościami
- „Zatrudnienie wspomagane V” (Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Olsztynie”) - 20 osób z niepełnosprawnościami,
- Na wakacje po zdrowie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Ich Rodzinom „Dajmy Szansę” z siedzibą w Stawigudzie – 20 z niepełnosprawnościami osób

- „Profilaktyka selektywna. Wczesna motywacja wśród okazjonalnych użytkowników narkotyków i tzw. „dopalaczy” realizowany przez poradnię Profilaktyczno –Konsultacyjną, Stowarzyszenie MONAR w Olsztynie – 12 osób z niepełnosprawnościami;
- współorganizację XXI Festynu Integracyjnego „Jesteśmy razem”. W imprezie uczestniczyło 800 osób.

Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w celu aktywnej integracji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej umożliwiła szerszy udział osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i integrację ze środowiskiem, co wpłynęło na poprawę jakości życia tych osób i członków ich rodzin.

6. W 2019 roku Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zrealizował projekty na rzecz zwiększenia dostępności i jakości edukacji przedszkolnej oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami:

- a) Kształcenie praktyczne uczniów i nauczycieli Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Miłakowie (Ośrodek Kształcenia Zawodowego Faktor w Olsztynie),
- b) Przedszkole życzliwe dla wszystkich (Fundacja Animowania Rozwoju i Aktywności),
- c) Terapeutyczny Punkt Przedszkolny Concilio zapewnia dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi kompleksową opiekę przedszkolną (Centrum Edukacyjne Start),

Liczba uczestników z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w wyżej wymienionych działaniach wyniosła 59 osób.

7. Realizując zadania w zakresie promowania pracy wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnościami, Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego zrealizowało w 2019 r. imprezy w zakresie wolontariatu: Warmińsko-Mazurskie Forum Organizacji Pozarządowych, Koncert dla Niepodległej, Międzynarodowy Dzień Wolontariusza. W powyższych imprezach łącznie uczestniczyło 802 osób.

Szkoła Policealna im. J. Romanowskiej w Elblągu, również angażowała się w realizację zadań w oparciu o wolontariat. Były to działania w zakresie: opieki nad dziećmi w Hospicjum Elbląskim, wykonywania masażu w środowisku domowym pacjentów, prowadzenia warsztatów z zakresu Arteterapii dla dzieci autystycznych w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 w Elblągu, prowadzenie cyklicznych zajęć terapeutycznych z zakresu edukacji prozdrowotnej i ludoterapii dla uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Elblągu i w Przechmarce. Łącznie w ww. przedsięwzięciach brało udział 42 wolontariuszy, którzy objęli swym działaniem 347 osób z niepełnosprawnościami.

W zadaniach w zakresie promocji pracy wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnościami uczestniczyło również Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu. Prowadziło działania mające na celu zwiększenie kompetencji młodzieży oraz poczucia bezpieczeństwa niepełnosprawnych uczestników.

8. W celu zwiększenia udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2019 r. kontynuował działania podjęte w poprzednim roku, w ramach Priorytetu 11 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, finansowane ze środków EFS, z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji (społecznego, edukacyjnego, zawodowego i zdrowotnego) mające na celu przywrócenie osobom wykluczonym oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym możliwości lub zdolności zatrudnienia oraz społecznej integracji. W ramach kompleksowych usług aktywizacyjno-integracyjnych na rzecz rodzin, których członkami są osoby z niepełnosprawnościami, realizowano

35 projektów, na które przekazano blisko 13 mln zł. Ogółem uczestniczyło w nich ok. 2 300 beneficjentów, w tym 856 osoby z niepełnosprawnościami.

Tabela nr 9. Projekty realizowane w 2019 r. w zakresie aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnościami, dofinansowane w ramach RPO WiM 2014-2020.

L. p.	Realizator (siedziba)	Nazwa projektu (okres realizacji zadania)	Liczba uczestników/beneficjentów (ogółem)	Liczba osób niepełnosprawnych objętych projektem	Efekty	Zastosowane instrumenty aktywnej integracji
1.	Elbląska Rada Konsultacyj na Osób Niepełnosprawnych	Centrum Integracji społecznej ERKON (2018- 2020)	66	44	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - 44 ON, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] 66;	Zadania:1.wieloprofilowa diagn (pogłębiona diagn. potencjału i deficytów w celu określenia indywidualnej ścieżki reintegracji społ-zaw) 2.reintegracja społ-zaw (indywidualnych. i grup. wsparcie psychologa, doradcy zaw, trenera pracy i coacha oraz specjalisty ds. aktywizacji społ-zaw); zdobycia kompetencji pracowniczych, próby pracy, szkolenia, zawodowe, zatrudnienie i monitoring pracy) 3.pracownie CIS-kontynuacja prowadzenia 3 pracowni (krawieckiej, opiekuńczej i komputerowej) i utworzenie 4-tej rzemiosł różnych- nauka pracy w pracowni, zdobycie nowych umiejętności zawodowych
2.	Fundacja Zachęta	Czas na zmianę! (2017 -2019)	63	12	Liczb osób, które skorzystały z indywidualnego osoby-31UP; Liczba opracowanych indywidualnych ścieżek reintegracji szt.-32UP; Liczba osób uczestnicząca w treningach umiejętności i kompetencji społecznych -30UP; Liczba osób uczestniczących w warsztatach motywacyjno-integracyjnych-30UP; Liczba osób, które skorzystały z indywidualnego poradnictwa psychologicznego-; Liczba osób korzystająca ze wsparcia w znalezieniu zatrudnienia -30; Liczba osób uczestnicząca w stażach zawodowych-16; Liczba osób uczestnicząca w treningach umiejętności i kompetencji społecznych-30; Liczba osób uczestniczących w szkoleniach zawodowych-30; Liczba osób uczestniczących w warsztatach "Aktywni na rynku pracy-30; Liczba osób, które skorzystały z indywidualnego poradnictwa psychologicznego-33; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu-2; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)-16; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu-24	indywidualne wsparcie psychologa, doradcy zawodowego, szkolenia zawodowe, staże zawodowe;
3.	Fundacja Zachęta	Droga do aktywności (2018-2019)	33	10	Liczb osób, które skorzystały z indywidualnego osoby-31UP; Liczba opracowanych indywidualnych ścieżek reintegracji szt.-32UP; Liczba osób uczestnicząca w treningach umiejętności i kompetencji społecznych -30UP; Liczba osób uczestniczących w warsztatach motywacyjno-integracyjnych-30UP; Liczba osób, które skorzystały z indywidualnego poradnictwa psychologicznego-; Liczba osób korzystająca ze wsparcia w znalezieniu zatrudnienia -30; Liczba osób uczestnicząca w stażach zawodowych-16;Liczba osób uczestnicząca w treningach umiejętności i kompetencji społecznych-30;Liczba osób uczestniczących w szkoleniach zawodowych-30; Liczba osób uczestniczących w warsztatach "Aktywni na rynku pracy-30; Liczba osób, które skorzystały z indywidualnego poradnictwa psychologicznego-33; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	W ramach proj. przewidziane są następujące formy wsparcia: 1) Aktywizacja społ- zawodowa, w tym: - warsztaty motywacyjno-integracyjne -opracowanie indywidualnej ścieżki reintegracji - indywidualne poradnictwo psycholog. - trening umiejętności i kompetencji społ. - indywidualne poradnictwo specjalistyczne 2) Szkolenia zawodowe zg. z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy, 3) Pomoc w wejściu na rynek pracy, w tym: - warsztaty aktywnego

					społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu-2; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)-16;Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu-24	poszukiwania pracy, - warsztaty przedsiębiorczości, - wsparcie w znalezieniu zatrudnienia - staże zawodowe.
4.	Gmina Srokowo	Aktywizacja społeczno-zawodowa w Gminie Srokowo (2018-2020)	30	4	Liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe/kwalifikacyjne-17; Liczba osób, które ukończyły staże-6; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)-4; Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i/lub ubóstwem, u których podniesie się poziom aktywności społecznej i zawodowej-7; Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i/lub ubóstwem, które uzyskały kwalifikacje zawodowe po opuszczeniu projektu-3; Liczba osób, u których zostaną wzmocnione kompetencje interpersonalne i społeczne-16; Liczba osób, u których zwiększą się kompetencje i kwalifikacje zawodowe-10;	W ramach projektu planuje się doradztwo indywidualne: psychospołeczne i zawodowe; warsztaty kompetencji społecznych i zawodowych, zajęcia psychoedukacyjne; edukację szkolną, kursy zawodowe; staże
5.	"Instytut Badawczo-Szkoleniowy" Sp.z o. o	Młodzi Aktywni (2017- 2019)	177	136	Podjęcie zatrudnienia przez 136 uczestników z niepełnosprawnościami	
6.	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Woj. Warm Mazurskieg	Nie daj się wykluczeniu (2019-2020)	208	21	Podjęcie zatrudnienia przez 22% uczestników	
7.	Twoja ścieżka kariery	„Instytut Badawczo-Szkoleniowy” Sp. z o. o. (2019-2023)	232	8	Podjęcie zatrudnienia przez 22% uczestników	
8.	S.T.R. Romaniszyn	Aktywizacja gwarancją sukcesu (2018- 2019)	66	20	zwiększenie zdolności do zatrudnienia oraz aktywnego udziału w życiu społecznym i zawodowym 60 (34 K/ 26 M) osób zagrożonych ryzykiem ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego	ISR i treningi kompetencji społecznych .indywidualne poradnictwo prawno-obywatelskie i psychologiczne szkolenia zawodowe i innowacyjny jobscouting staże
9.	Ornecka Spółdzielni a Socjalna ARKA	Zmieniamy przyszłość (2017- 2019)	24	7		ISR, poradnictwo, szkolenia, staże
10.	S.T.R Project Stanisław Romaniszyn	Uwierz w zmianę (2019- 2020)	32	7		ISR, poradnictwo, szkolenia, staże
11.	IBS	Akademia aktywności (2019- 2022)	32	7	zwiększenie szans na zatrudnienie oraz wzrost integracji społ.- zaw.	ISR, poradnictwo, szkolenia, staże
12.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełno sprawnością i Intelaktu alną Koło w Iławie	Akademia samodzielności (2019-2021)	82	54	Poszukują pracy, w trakcie realizacji	
13.	Gmina Dobrze Miasto	Utworzenie ośrodka działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście – wsparcie	60	12	W trakcie realizacji	

		finansowe świadczone usługi oraz zakup niezbędnego wyposażenia. (2019-2020)				
14.	Olsztyński Klub Sportowy	Wsparcie rodzin osób niewidomych i niewidomych z MOF Olsztyn (2019-2021)	35	23	W trakcie realizacji	
15.	Projekt Arche Ul. Dworcowa 5/7, 11-510 Wydminy	Synergia (2017-2019)	103	2	Osoby biernie zawodowo, które nabyły kompetencje. Zrealizowane wsparcie w formie doradztwa psychologicznego, usług wsparcia rodziny, usługa asystencka.	Warsztaty psychologiczne, asertywności, gospodarowania budżetem domowym, wzmocnienie więzi rodzinnych, ekonomii społecznej
16.	Projekt Arche Ul. Dworcowa 5/7, 11-510 Wydminy	Rodzina to siła (2017-2019)	109	9	Osoby biernie zawodowo, które nabyły kompetencje. Zrealizowane wsparcie w formie doradztwa psychologicznego, usług wsparcia rodziny, usługa asystencka.	Warsztaty psychologiczne, asertywności, gospodarowania budżetem domowym, wzmocnienie więzi rodzinnych, ekonomii społecznej
17.	Fundacja "Inicjatywa Kobiet Aktywnych ul. ks. Jana Hanowskiego 9/42, 10-687 Olsztyn	Daj sobie Olsztyńskie Centrum Wsparcia (2018-2021)	73	3	Projekt w trakcie realizacji.	Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, poprawa funkcjonowania rodziny w formie warsztatów, doradztwo prawno-obywatelskie-umiejętności psychospołecznych
18.	Gmina Grunwald/ Gminy Ośrodek Kultury Gierzwałd 33, 14-107 Gierzwałd	Rozwój usług społecznych w Gminie Grunwald (2019-2021)	154	25	Projekt w trakcie realizacji.	Utworzenie Klubu seniora i Klubu rodziny
19.	Utworzenie Klubu seniora i Klubu rodziny	Utworzenie Klubu Seniora i Klubu Rodziny w Gminie Miłakowo (2019-2021)	122	2	Projekt w trakcie realizacji.	Utworzenie Klubu seniora i Klubu rodziny
20.	Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. Króla Zygmunta Augusta w Augustowie	Idę do pracy (2018-2020)	16	3		Reintegracja społeczna (wsparcie psychologa, terapeuty ds. uzależnień i opiekuna grupy); Reintegracja edukacyjno-zawodowa (wsparcie doradcy zawodowego, szkolenia)
21.	Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. Króla Zygmunta Augusta w Augustowie	MÓJ NOWY KIERUNEK (2019- 2021)	10	1		Reintegracja społeczna (wsparcie psychologa, terapeuty ds. uzależnień i opiekuna grupy); Reintegracja edukacyjno-zawodowa (wsparcie doradcy zawodowego, szkolenia)
22.	NTS NETWORK K Natalia Sycz	TO JEST TWÓJ CZAS (2019- 2020)	23	4	1 osoba podjęła pracę, 3 osoby uzyskały kwalifikacje	1/ Aktywizacja społeczna: poradnictwo, warsztaty społeczne, 2/ szkolenia zawodowe

23.	NTS NETWOR K Natalia Sycz	TO JEST TWÓJ CZAS (2019- 2020)	23	5	1 osoba podjęła pracę, 1 osoba poszukuje pracy	1/ Aktywizacja społeczna: poradnictwo, warsztaty społeczne, 2/ szkolenia zawodowe
24.	Gmina Miłakowo	Zmieniamy Przyszłość (2018-2020)	23	5	Projekt w okresie realizacji	1/ aktywizacja społeczna; grupowe i indywidualne wsparcie, 2/ aktywizacja zawodowa, 3/ kursy i szkolenia zawodowe
25.	CSK ANIMATOR Katarzyna Królak	Akademia Aktywności Społeczno- Zawodowej w powiecie ostródzkim (2019- 2020)	57	5	Projekt w okresie realizacji	1/ poradnictwo prawne, coaching, mentoring, zajęcia psychoedukacyjne,
26.	Z Aflatounem w przyszłość	Fundacja Elbląg- Fundusz Lokalny Regionu Elbląskiego (2017-2019)	60	60	Liczba osób obj.pogłęb.diagnozą 60 UP, Liczba osób, która skorzystała ze wsparcia specjalisty ds. aktywizacji społ.-zaw. - 60 UP, Liczba osób, które podwyższą swoje osoby kwalifikacje, umiejętności i doświad. zaw. - 60 UP; Liczba osób, która odbędzie staż - 12 UP; Liczba osób, które skorzystały z indywid. wsparcia osoby psychol. - 60 UP, Liczba osób, które skorzystały ze poradnictwa osoby prawnego i społ.-obywatelskiego - 60 UP; Liczba osób, które ukończą warszt. grupowe - osoby aktywizacja społeczna - 58 UP; Liczba osób, które ukończą warszt. grupowe - aktywizacja zawodowa - 56UP; Liczba osób, które ukończą szkolenia - 34 UP; Liczba osób, które skorzystały z indywid. wsparcia osoby doradcy zawod. - 60 UP; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - 34UP, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 22 UP;	wsparcie psychologa, asystenta, doradcy zawodowego, szkolenia/kursy, praktyki zawodowe
27.	Spółdzielni a Socjalna RUCZAJ	Aktywni niepełnospra wni. Nowy cel, nowa praca, nowe życie (2017-2019)	20	20	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w szkoleniu w zakresie obsługi klienta - 20UP; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w szkoleniu w zakresie pierwszej pomocy - 20 UP; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w szkoleniu/kursie w obszarze kosmetycznym - 2UP; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w szkoleniu/kursie w obszarze masażu - 3 UP; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w szkoleniu/kursie w obszarze obsługi biura/recepcji - 3 UP; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w szkoleniu/kursie w obszarze odnowy biologicznej - 6UP; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w szkoleniu/kursie w obszarze rehabilitacji-6UP; Liczba osób zagrożonych ub. lub wykluczeniem osoby 6 społecznym, dla których została opracowana IŚR - 20UP;	wsparcie psychologa, asystenta, doradcy zawodowego, szkolenia/kursy, praktyki zawodowe
28.	4M PROJEKT Katarzyna Boniewska	Pracuję, bo warto - aktywizacja społeczno- zawodowa wychowan ków SOSW w Żardenikach	15	15	Liczba osób, które skorzystały z doradztwa -15; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - 6; Liczba osób, które podniosły swoje umiejętności poprzez udział w warsztatach- 12; Liczba osób, które podwyższyły swoje kompetencje w wyniku uczestnictwa w kursach i szkoleniach-13;	Działania przewidziane w projekcie: 1. Identyfikacja potrzeb i diagnoza predyspozycji 2. Poradnictwo specjalistyczne 3. Warsztaty aktywizacyjne 4. Dni Aktywności Zawodowej 5. Kursy i szkolenia "szyte na miarę" 6. Zatrudnienie wspomagane
29.	AL EDUKACJ A Lena Andrzejews	Daj sobie szansę - program integracji	50	50	Podjęcie zatrudnienia przez 22% uczestników	

	ka Centrum Szkolenio wo - Doradcze, ul. 11 Listopada 7, 64-600 Oborniki	społeczno-zawodowej 50 niepełnosprawnych mieszkańców MOF Olsztyna zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (2017- 2019)				
30.	ELBLĄSKA RADA KONSULTACYJNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, Ulica: Związku Jaszczurczego 15, 82-300 Elbląg	Aktywizuj się z ERKONem - aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnością (2017- 2019)	60	60	Podjęcie zatrudnienia przez co najmniej 15 osób	
31.	AL EDUKACJA Lena Andrzejewska Centrum Szkoleniow -Doradcze, Ulica: 11 Listopada 7, 64-600 Oborniki	Daj sobie szansę - program integracji społeczno-zawodowej 50 niepełnosprawnych mieszkańców MOF Olsztyna zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym II (2019-2020)	47	47	odjęcie zatrudnienia przez 22% uczestników	
32.	Polski Związek Głuchych Oddział Warmińsko Mazurski (Plac Kombatantów 8/1, 14-300 Morąg	W ciszy aktywnie – program usług dla rodzin (2019- 2019)	90	90	Zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Doradca zawodowy, psycholog, staż
33.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	EKO-wymiatacze aktywizacja społeczno - zawodowa osób niepełnosprawnych w Elblągu, Gminie Elbląg i gminie Milejewo (2017- 2019)	18	18		Diagnoza, szkolenia, staże zawodowe
34.	Warmińsko -Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych	Centrum Aktywności III (2018 -2021)	60	60	psycholog, doradca zawodowy, lekarz (w tym psychiatra), trenerzy pracy, specjalista ds.. Aktywizacji społecznej/coach, poradnictwo prawne, treningi interpersonalne	Usługi aktywnej integracji - realizacja wsparcia przez trenera aktywności, specjalistę ds. aktywizacji; Usługi aktywnej integracji - doradztwo psychologiczne, poradnictwo specjalistyczne, całonocne; Usługi aktywnej integracji - zajęcia grupowe, warsztaty aktywizacyjne, zajęcia poza placówką, pakiet aktywizacyjny;

						Usługi aktywnej integracji - szkolenia zawodowe, staże zawodowe, wsparcie pracodawców
35.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu	Punkt Gastronomiczny-miejsce skutecznej aktywizacji	7	7	Projekt w okresie realizacji, usługa rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych, Przygotowywanie poprzez „próby pracy” do podjęcia aktywności zawodowej	1/Asystent osoby niepełnosprawnej, 2/Menadżer aktywizacji zawodowej, 3/Trener pracy

Priorytet III: Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Cel ogólny: Zwiększenie aktywności osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy.

Osoby niepełnosprawne stanowią zróżnicowaną grupę pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, co powoduje konieczność indywidualizowania pomocy adresowanej do tych osób w zakresie ich zawodowej aktywizacji. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia oraz awansu zawodowego, m.in. poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, psychologicznego i prawnego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

W 2019 roku kontynuowano działania podjęte w poprzednich roku, zmierzające do poprawy sytuacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

Koordynatorem zadań w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami jest Wojewódzki Urząd Pracy, który jednocześnie monitoruje działalność w tym zakresie. Osoby niepełnosprawne stanowią jedną z priorytetowych grup bezrobotnych na warmińsko-mazurskim rynku pracy. Wymagają one szczególnego wsparcia, co zostało uwzględnione w *Zaktualizowanej Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2025 roku*. Działania na rzecz wyrównywania szans zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w sposób bezpośredni zostały zawarte w jej Priorytecie III – *Włączenie zawodowe i społeczne osób zagrożonych wykluczeniem*. Są one ukierunkowane na integrację grup defaworyzowanych z rynkiem pracy, ograniczenie poziomu wykluczenia zawodowego i społecznego mieszkańców oraz zwiększenie dostępności miejsc pracy i usług społecznych. Potrzeba aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych corocznie znajduje również odzwierciedlenie w *Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim*- poprzez określenie tej grupy osób jako priorytetowej, a także realizację działań ukierunkowanych na ułatwianie jej dostępu do rynku pracy.

Z analizy danych Powiatowych Urzędów Pracy zebranych przez WUP w Olsztynie, wynika że w 2019 roku zatrudnienie znalazło 2 360 niepełnosprawnych bezrobotnych. Wśród tych osób 504 podjęło pracę subsydiowaną ze środków Funduszu Pracy lub PFRON. Ponadto, 392 osób z niepełnosprawnością uczestniczyło w formach aktywizacji zawodowej, takich jak szkolenia, staże, przygotowania zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne.

1. Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w 2019 r. dofinansował działania

aktywizujące osoby z niepełnosprawnościami, z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Realizowano projekty:

- Priorytet 8 (i) *Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników* (działania 10.1 i 10.2),

- Priorytet 8 (iv) *Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę* (działanie 10.4).

Przeprowadzono nabór wniosków i dofinansowano realizację projektów powiatowych urzędów pracy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Działanie 10.1 *Aktywizacja zawodowa – projekty pozakonkursowe*, Działanie 10.2 *Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia*. W ramach ww. projektów wsparciem objęto 500 osób z niepełnosprawnościami, z tego: 296 osób podjęły zatrudnienie (łącznie z pracującymi na własny rachunek), a 141 uzyskało kwalifikacje zawodowe.

2. W celu zwiększenia dostępu osób z niepełnosprawnościami do zatrudnienia, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadził działania, w ramach Priorytetu 11 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, finansowane ze środków EFS, z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji mające na celu przywrócenie osobom wykluczonym oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym możliwości lub zdolności zatrudnienia oraz społecznej integracji.

W 2019 r. w zakresie powyższych działań, dofinansowano projekty, których celem było wspieranie aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej osób z niepełnosprawnością, na kwotę blisko 13,7 mln zł. We wszystkich zadaniach uczestniczyło 2611 beneficjentów, w tym 1102 osób z niepełnosprawnościami. Szczegółowy wykaz przedsięwzięć zestawiono w Tabeli nr 10:

Tabela nr 10. Projekty realizowane w 2019 r. w zakresie aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej osób z niepełnosprawnościami, dofinansowane w ramach RPO WiM 2014-2020, w tym z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.

Lp.	Nazwa dofinansowanego podmiotu	Nazwa dofinansowanego zadania/okres realizacji	Liczba niepełnosprawnych beneficjentów
1.	Fundacja Aktywizacji Zawodowej i Rozwoju	Recepta na lepsze jutro (01.10.2019 do 31.12.2019)	7
2.	Międzynarodowe Centrum Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.	Nie Wykluczaj Swoich Szans – Bądź Aktywny (2018-2019)	6
3.	Międzynarodowe Centrum Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.	Aktywizacja - Reintegracja (2018-2019)	6
4.	Stowarzyszenie NIE LĘKAJ SIĘ	BARKA (2018-2019)	40
5.	Gmina Mikołajki	Klub Integracji Społecznej w Mikołajkach (2018-2021)	5
6.	Stowarzyszenie Dobry Start	Dobry Start (2018-2019)	6
7.	WAR-MOTOR Błażej Chojnowski	Dla siebie	1

8.	Gmina Giżycko	Centrum Aktywności Lokalnej – CAL do szczęścia (2018-2020)	3
9.	Gmina Miejska Giżycko	Kurs na pracę! Reintegracja społeczno - zawodowa mieszkańców Giżycka w ramach działalności Centrum Integracji Społecznej w Giżycku (2017- 2019)	11
10.	Fundacja Aktywność i Nowoczesność (Olsztyn)	Aktywizacja Społeczna i zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym – edycja 1 (2019- 2020)	4
11.	Fundacja Aktywność i Nowoczesność (Olsztyn)	Aktywizacja Społeczna i zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym – edycja 2 (2019- 2021)	5
12.	Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSA Olsztyn	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych w gminach Braniewo i Frombork (2017 - 2019)	29
13.	Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSA Olsztyn	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych w gminach Kolno i Biskupiec (2017 - 2019)	18
14.	Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSA Olsztyn	Klub integracji Społecznej w Biskupcu i Kolnie (2017 - 2019)	4
15.	Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSA Olsztyn	Klub integracji Społecznej w Iłowie i Ostródzie (2017 - 2019)	4
16.	Fundacja Kormoran (Olsztyn)	Czas do pracy (2019 - 2020)	2
17.	FOSA Stowarzyszenie Na Rzecz Społeczności Lokalnej Miasta i Gminy Susz ARKA	Rozwój usług społecznych w gminie Susz (2019 - 2020)	14
18.	CSK Animator Katarzyna Królak	Akademia Aktywności Zawodowej w Barczewie (2019 - 2020)	2
19.	Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych”	Rodzina bliżej siebie (2017 - 2020)	16
20.	Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego Olsztyn	W drodze do aktywności (2017 - 2019)	43
21.	Fundacja „Przyszłość dla dzieci” Olsztyn	Wsparcie rodzin Fundacji „Przyszłość dla dzieci” (2019 - 2020)	40
22.	Powiat Węgorzewski	Twoja Rodzina – Twoja siła (2019 - 2020)	15
23.	ERKON ul. Związku Jaszczurczego 15 82-300 Elbląg	ERKON – Droga do niezależności (2019-2021)	20
24.	IWiR ul. Zygmunta Augusta 18/206 76-200 Słupsk	Zamień Wykluczenie Na Zatrudnienie (2019-2020)	6
25.	SMART BUSINESS ul. Długa 16B/93, 53-658Wrocław	Dobra zmiana (2019-2021)	7

26.	Grupa Olsztyńska Szkoła Biznesu s. c. Bożena Ziomek i Adam Ziomek, al. Warszawska 105/4H, 10-701 Olsztyn	Wybieram działanie (2018-2020)	5
27.	Stowarzyszenie Doradców na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Towarowa 9/5, 10-959 Olsztyn	„Jutro jest dla nas we wspólnej przestrzeni” projekt aktywizacji społecznej, edukacyjnej i zawodowej mieszkańców zagrożonych wykluczeniem – projekt I, II, III (2018-2020)	17
28.	Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych ul. Związku Jaszczurczego 15, 82-300 Elbląg	ERKON - Samodzielni w Swoim Działaniu (2018-2020)	32
29.	Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych ul. Związku Jaszczurczego 15, 82-300 Elbląg	OD Bierności Do Aktywności (2019-2021)	21
30.	Gmina Nidzica Plac Wolności 1, 13-100 Nidzica Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy	Organizacja warsztatów i działań edukacyjnych, zawodowych, społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu rewitalizowanego (2018-2020)	10
31.	Centrum Aktywności ul. Piłsudskiego 7/92 Nr lok. 14, 10575Olsztyn	Centrum Aktywności (2017-2020)	42
32.	Elbląg ul. Jaszczurczego 17, 82-300 Elbląg	Aflaton drogowskazem do pracy (2016-2020)	90
33.	Fundacja Aktywnej „FAR” Warszawa	Indywidualna i kompleksowa aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami z Woj. Warmińsko-Mazurskiego II edycja (2019-2021)	7
34.	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski ul. Adama Mickiewicza 17/3, 10-508 Olsztyn	Ruszamy do aktywności w podregionie elckim (2019)	15
35.	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski ul. Adama Mickiewicza 17/3, 10-508 Olsztyn	Ruszamy do aktywności w podregionie elbląski (2019)	15
36.	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski ul. Adama Mickiewicza 17/3, 10-508 Olsztyn	Ruszamy do aktywności w podregionie olsztyńskim (2019)	15
37.	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski Olsztyn	Wsparcie osób niewidomych i niedowidzących i ich rodzin na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (2017-2020)	500
38.	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski Olsztyn	Ruszamy do aktywności na terenie MOF Olsztyn (2019)	15
39.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Morągu	Gotowi na zmiany (2019)	15

3. Istotną formą aktywności osób z niepełnosprawnościami wspomagającą proces rehabilitacji zawodowej i społecznej jest ich uczestnictwo w zakładach aktywności zawodowej. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego na podstawie art. 35 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia

1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przyznał w 2019 r. dofinansowanie, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na działanie 9 zakładów aktywności zawodowej, tj. w Giżycku, Elblągu, Biskupcu, Kamionku Wielkim, Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie, Ostródzie, Bartoszycach, Piszcu i Nidzicy na łączną kwotę 6 597 500,00 zł, a także ze środków budżetu Województwa, w kwocie 507 423 zł.

Środki na działanie ZAZ przekazane zostały m.in. na wynagrodzenia osób z niepełnosprawnościami i pracowników obsługi zatrudnionych w tych zakładach, pokrycie kosztów materiałów, energii, usług materialnych i niematerialnych niezbędnych do realizacji rehabilitacji i obsługi, kosztów transportu i dowozu osób z niepełnosprawnościami, zakupu środków trwałych i wyposażenia oraz na, szkolenia związane z przygotowaniem ich do pracy na otwartym rynku.

Łącznie Zakłady Aktywności Zawodowej na koniec 2019 r. zatrudniały 429 osób, w tym 305 osób z niepełnosprawnościami ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Dzięki dofinansowaniu zatrudnione w nich osoby z niepełnosprawnościami obok wykonywania pracy zarobkowej, uczestniczą w rehabilitacji społecznej, przygotowują się do życia w otwartym środowisku oraz uczą się pełnego, niezależnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości.

4. W procesie rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, niezwykle ważne jest podejmowanie działań w zakresie inicjowania i tworzenia podmiotów ekonomii społecznej wspomagających ten proces.

Dlatego Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 wdraża „Wojewódzki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Warmia i Mazury 2015-2020”, którego elementem jest realizacja projektu pt. „*Ekonomia społeczna na Warmii i Mazurach*”. Jego uczestnikami są pracownicy lokalnych i regionalnych podmiotów działających na rzecz rozwoju i wzmocnienia znaczenia ekonomii społecznej województwie. W ramach ww. projektu w 2019 r. odbyły się n.w. wydarzenia:

a) 2 konferencje:

- „Ekonomia Społeczna w turystyce Warmii i Mazur”, w ramach VII Warmińsko-Mazurskich Dni z Ekonomią Społeczną, w której udział wzięło ok. 100 przedstawicieli regionalnych i lokalnych podmiotów działających na rzecz ekonomii społecznej. Podczas której prezentowano dobre praktyki działania firm społecznych obszarze turystyki, odbył się panel dyskusyjny, prezentacje gości z Włoch.
- I Gala ES na Warmii i Mazurach w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej. W spotkaniu wzięło udział blisko 400 osób. Przyznano nagrody, wyróżnienia w Konkursie „Samorząd, przedsiębiorstwo, szkoła przyjazna Ekonomii Społecznej” oraz certyfikaty Znak Ekonomii Społecznej „Zakup prospołeczny” dla przedstawicieli podmiotów reintegracyjnych.

b) 6 wizyt studyjnych:

- dla przedstawicieli Jednostek Samorządu Terytorialnego do podmiotów ekonomii społecznej w woj. dolnośląskim,
- wyjazd do Hiszpanii (Madryt i okolice) dla przedstawicieli środowiska ekonomii społecznej w którym udział wzięło 18 osób. Celem wizyty było zapoznanie uczestników ze strukturą i organizacją hiszpańskiego systemu przedsiębiorczości społecznej wg wybranych kluczowych sfer rozwoju regionu,
- w ramach Forum Inicjatyw Lokalnych – Przedsiębiorcza Polska Wschodnia. Ekonomia Społeczna i solidarna na wschodzie kraju,
- dla 18 przedstawicieli uczelni do PES z woj. warmińsko-mazurskiego,
- dla przedstawicieli KIS do podmiotów ES z woj. warmińsko-mazurskiego

- z delegacją z Włoch, przedstawicielami regionu Umbria w Peru oraz z przedstawicielami RKRES i zespołu ds. Współpracy nauki i ekonomii społecznej. Tematem była edukacja młodzieży oraz spotkania z wykładowcami Nauk Społecznych UWM w Olsztynie, w obszarze ekonomii społecznej oraz rola ekonomii społecznej w rozwoju turystyki.
- c) zorganizowano 3 spotkania Regionalnej Platformy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w Mikołajkach i w Starych Jabłonkach oraz w siedzibie ROPS,
- d) zorganizowano spotkania Powiatowych zespołów ds. ekonomii społecznej w 14 powiatach, nt. nowego okresu programowania oraz zapotrzebowania na rozwój usług społecznych,
- e) 2 spotkania branżowe podmiotów ekonomii społecznej:
 - doradztwo eksperckie z zakresu marketingu i promocji oraz budowania nowych bądź wzmacniania istniejących sieci produktów i usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej,
 - zorganizowane dla przedsiębiorstw społecznych na Warmii i Mazurach, w szczególności z branży gastronomicznej,
- f) 2 spotkania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, na których powołał grupę roboczą – zespół ds. współpracy nauki i ekonomii społecznej,
- g) 2 spotkania Warmińsko-Mazurskiej Sieci Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej
 - w Kaczym Bagnie – Miejscu Inicjatyw Pozytywnych,
 - w subregionie elbląskim, połączone z udziałem Forum Inicjatyw Lokalnych,
- h) doradztwo eksperckie w zakresie zlecenia zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej, w zakresie tworzenia lokalnych programów rozwoju usług społecznych, dla 8 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz stosowania klauzul społecznych dla przedstawicieli JST.
- i) publikacje:
 - Atlas dobrych praktyk podmiotów ekonomii społecznej w turystyce Warmii i Mazur
 - Biuletyn Ekonoma Społeczna na Warmii i Mazurach
 - produkcja edukacyjnej gry planszowej Ekonomia Społeczna.

Ponadto, w okresie od maja do listopada 2019 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko Mazurskiego zorganizował spotkania dla Warmińsko-Mazurskiej Sieci Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej. Ich celem było dalsze wzmocnienie regionalnej sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym oraz wymiana informacji i doświadczeń KIS, CIS, ZAZ, WTZ z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Odbyły się także spotkania Regionalnej Platformy Współpracy na rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w zakresie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów reintegracyjnych oraz wybór nowych władz Platformy na kolejną kadencję. Wartość ww. przedsięwzięcia wyniosła ponad 64 tys. zł. W spotkaniach wzięło udział łącznie 182 przedstawicieli ZAZ, WTZ, CIS, KIS, jednostek pomocy społecznej, ośrodków wsparcia ekonomii społecznej, powiatowych urzędów pracy, LGD.